

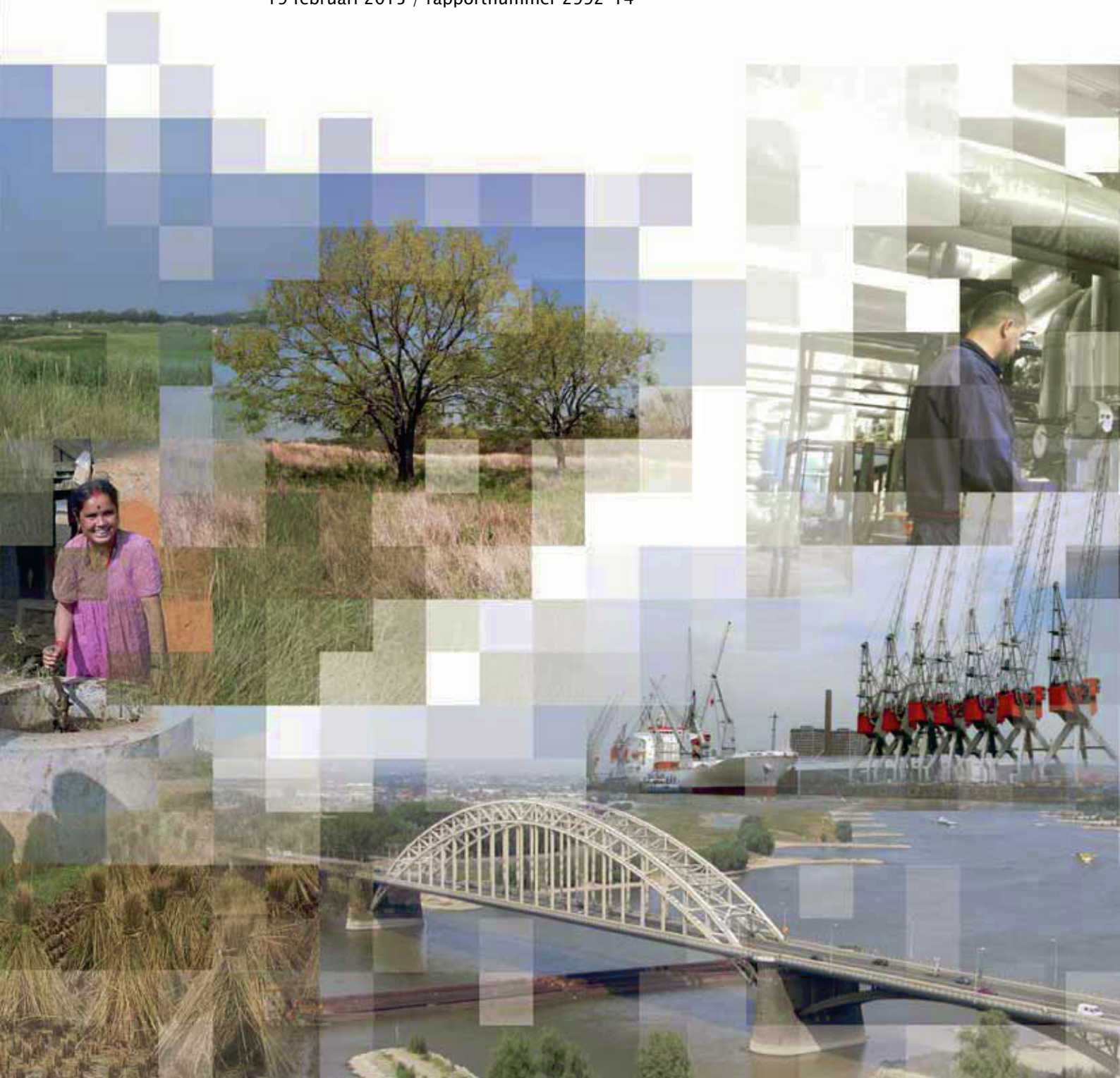

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied, gemeente Harlingen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

19 februari 2015 / rapportnummer 2992-14

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

Het college van burgemeester en wethouders van Harlingen wil een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied opstellen. Het plan biedt mogelijkheden voor agrarische bedrijven om uit te breiden. De gemeenteraad van Harlingen is bevoegd gezag.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie'¹) zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER (en de aanvulling tezamen).

Het MER is goed leesbaar en gestructureerd en geeft daarmee een duidelijk overzicht van de huidige situatie en het voornemen. **Op het punt van de Natuurbeschermingswet (1998) signaleert de Commissie bij de toetsing van het MER echter een enkele tekortkoming.** In het MER is namelijk niet in detail onderbouwd hoe de geboden ontwikkelingsruimte kan worden gerealiseerd zonder een aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden. Zo doende is ook niet onderbouwd dat het plan binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet blijft. In het MER ontbreekt bovendien een onderbouwing van de effectiviteit van de onderzochte maatregelen om een toename van stikstofemissie te voorkomen. Hierdoor beschrijft het MER op dit moment geen uitvoerbaar alternatief.

De Commissie acht het opheffen van deze tekortkoming essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen en pas daarna een besluit te nemen.

In hoofdstuk 2 volgt toelichting op dit oordeel. In hoofdstuk 3 zijn een aantal aanbevelingen opgenomen voor het vervolg.

2. Gesignaleerde tekortkoming

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

2.1 Alternatief zonder aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden

De Commissie constateert dat in het bestemmingsplan een planregel is opgenomen waarmee een toename van ammoniakemissie wordt uitgesloten (art 31.1h). Bij die planregel is ook een afwijkingsclausule (art 31.2.1) ingebouwd, die onvoldoende concreet en objectief begrensd is. Door deze clausule wordt de begrenzing op de toename van ammoniakemissie weer teniet gedaan. Daarmee ontbreekt naar het oordeel van de Commissie een alternatief waarmee aantasting van natuurlijke kenmerken en waarden van Natura 2000-gebieden met zekerheid uitgesloten kan worden.

De situatie die ontstaat na toepassing van de afwijkingsclausule, wordt ook niet rekenkundig onderbouwd, zoals dat wel gedaan is met de maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de theoretisch maximale groei van de veehouderijen zonder toename van stikstofdepositie mogelijk is.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER een alternatief te beschrijven waarmee aantasting van natuurlijke kenmerken en waarden van Natura 2000-gebieden met zekerheid uitgesloten kan worden.

In het bestemmingsplan is voor veehouderijen (met uitzondering van intensieve veehouderijen) een uitbreiding van de bouwkaavel tot 1,5 hectare bij recht en 3 hectare na een wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt. Uit het MER blijkt dat de theoretische situatie, waarin alle veehouderijen zouden uitbreiden tot 3 hectare, zal leiden tot de aantasting van natuurlijke kenmerken en waarden van beschermde Natura 2000-gebieden in de omgeving. Deze aantasting wordt veroorzaakt door een toename van de stikstofdepositie in een al overbelaste situatie.

In het MER zijn verschillende mitigerende maatregelen beschreven waarmee de toename van ammoniakemissie voor 91% voorkomen kan worden:

- een richtlijn voor grondgebondenheid (84% reductie van ammoniakemissie);
- de toepassing van emissiearme huisvestingsystemen (7% reductie van ammoniakemissie).

Hoewel de effectiviteit van deze maatregelen op grote lijnen aannemelijk is, ontbreekt in het MER nog de beschrijving van dieren aantallen, oppervlaktes en stalsystemen van de veehouderijen in de huidige situatie. Zonder deze informatie is de reductie van stikstofemissies met maatregelen als de richtlijn voor grondgebondenheid, emissiearme huisvestingssystemen of andere maatregelen niet navolgbaar. Tevens ontbreekt in het MER de onderbouwing van de uitvoerbaarheid van de maatregelen waarmee de laatste 9% toename van stikstofemissie voorkomen kan worden.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER gedetailleerd inzicht te geven in de stikstofemissie en de daarmee samenhangende depositie (en de rekenkundige onderbouwing daarvan) bij toepassing van de mix van maatregelen die een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden voor 100% moeten voorkomen.

3. Aandachtspunten voor het vervolgtraject

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Effecten op Natura 2000-gebied Ameland

In het MER zijn de effecten van het voornemen op het Natura 2000-gebieden Terschelling beschreven maar de effecten op Ameland ontbreken in het MER en de Passende beoordeling. De Commissie acht het ontbreken van deze informatie niet essentieel. Het gaat in Ameland om dezelfde habitattypen als op Terschelling. De afstand tot de emissiebronnen is in Ameland groter dan op Terschelling. Daarom zullen de effecten op Ameland naar verwachting lager zijn dan die op Terschelling en kunnen de effecten op Terschelling als maatgevend beschouwd worden voor de beoordeling en afweging van alternatieven op het niveau van het planmer voor het bestemmingsplan. Wel constateert de Commissie dat de effecten van stikstofdepositie juist het hoogst worden ingeschat voor de oostkant van Terschelling (Boschplaat) en dat deze gezien de overheersende windrichting dus ook substantieel zouden kunnen zijn in het duingebied van Ameland.

- De Commissie adviseert om in vervolguutwerkingen op projectniveau het hele studiegebied te beschouwen.

3.2 Werken en werkzaamheden

In het MER zijn de gevolgen van het uitvoeren van omgevingsvergunningplichtige werken en werkzaamheden, zoals het afgraven van gronden, niet beschreven, omdat dit niet is toegestaan zonder omgevingsvergunning. Dit biedt echter niet de garantie dat er geen effecten zullen optreden.

Het dempen van sloten is in het geheel niet omgevingsvergunningplichtig, omdat het waterschap vraagt om compensatie. Ook in dit geval is hiermee niet gegarandeerd dat er geen effecten optreden. Dit geldt temeer daar in het gesprek met de gemeente bleek dat voorheen, ondanks dergelijke voorwaarden, ook veel sloten gedempt en rechtgetrokken zijn in een gebied met een waardevol slotenpatroon.

In het bestemmingsplan wordt opgaande teelt in het buitengebied uitgesloten om het leefgebied voor weidevogels te beschermen. Het lijkt erop dat het scheuren van grasland en het teelten van maïs niet onder de opgaande teelt valt. Op dit moment is in het plangebied nog geen sprake van maïsteelt. De grondsoorten sluiten maïsteelt echter niet uit. Vanwege de mogelijke schaalvergroting en het wegvallen van de melkquota, is niet ondenkbaar dat in de toekomst met de verdere uitbreiding van melkveehouderijen de maïsteelt in het buitengebied van Harlingen toeneemt. Ofschoon de weidevogelkansgebieden alleen in het Hegewiersterfjild en verder buiten de gemeentegrenzen van Harlingen liggen, is niet uitgesloten dat een toename van maïsteelt gevolgen kan hebben op de stand van bijvoorbeeld de grutto.

- De Commissie adviseert bij het besluit over het bestemmingsplan aan te geven hoe negatieve effecten van het dempen van sloten en de teelt van maïs voorkomen kunnen worden.

3.3 Landschap

De mogelijke gevolgen van de wijzigingsbevoegdheid voor agrarische bedrijven om uit te breiden tot 3 hectare worden licht negatief gewaardeerd (-/0), terwijl – zo werd in het gesprek met de gemeente aangegeven – er nu veelal sprake is van relatief kleine bedrijven en terwijl het alternatief ‘geen schaalvergroting’ eenzelfde score krijgt. Daarom is hier naar de mening van de Commissie sprake van een onderschatting van de gevolgen van de schaalvergroting op het landschap.

- De Commissie adviseert bij het besluit over het bestemmingsplan deze onderschatting mee te wegen.

3.4 Beschermden soorten

In het MER wordt op grond van een bureaustudie een beeld gegeven van de flora en fauna in het plangebied. In algemene zin gaat het om een aanduiding die de kwetsbaarheid en status van soorten en mogelijkheid/waarschijnlijkheid van voorkomen aangeeft. De mogelijke effecten en mitigatie zijn op dit detailniveau navolgbaar in beeld gebracht. Het voorkomen, de verspreiding en de leefgebieden (zoals hoogwaterrustplaatsen ten noorden van Harlingen) van beschermde soorten binnen het plangebied zijn echter niet gedetailleerd uitgewerkt.

- Daarom beveelt de Commissie aan om het voorkomen en de verspreiding en leefgebieden van beschermde soorten in het vervolgtraject, vooruitlopend op de toekomstige vergunningverlening in kader van Flora- en faunawet, meer in detail in beeld te brengen. Daarmee kunnen eventuele risico's van bedrijfsmatige ontwikkelingen (schaalvergroting, weghalen erfbeplanting, dempen sloten) in deelgebieden snel onderkend en ondervangen worden door de geëigende mitigerende maatregelen, zoals die in bijlage 6 van het MER worden beschreven.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Harlingen

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Harlingen

Besluit: vaststellen van het bestemmingsplan voor het buitengebied van Harlingen

Categorie Besluit m.e.r.: D14
plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: de gemeente wil een nieuw bestemmingsplan voor haar buitengebied vaststellen waarin onder andere ruimte voor de uitbreiding van veehouderijen wordt geboden.

Procedurale gegevens:

aankondiging start procedure in het Gemeenteblad van: 21 november 2014
ter inzage legging informatie over het voornemen: 20 november tot en met 1 januari 2015
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 23 oktober 2014
toetsingsadvies uitgebracht: 19 februari 2015

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. B. Barten (secretaris)
dhr. ing. R.J. van Dijk
dhr. drs. G. Gabry
mw. M.A.J. van der Tas (voorzitter)
dhr. dr. N.P.J. de Vries

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- PlanMER, Rho adviseurs voor leefruimte, 15 oktober 2014
- Bestemmingsplan buitengebied gemeente Harlingen met bijlagen, 15 oktober 2014

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bestemmingsplan buitengebied, gemeente Harlingen

ISBN: 978-90-421-4071-4

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

